

Nye og sjældne fund af sommerfugle på Færøerne 2004

I løbet af sæsonen 2004 blev der fundet ikke mindre end 14 nye sommerfuglearter på øerne.

Af **Jens-Kjeld Jensen**, FO-270 Nólsoy, Færøerne
og **Hans Eli Sivertsen**, Billugøta 12, FO-160 Argir, Færøerne

Formålet med denne liste er at offentliggøre indsamlede oplysninger om fund af nye og sjældne arter for Færøerne, samt fund af faunistisk interesse.

I de første 3 uger af august måned var der varme sydlige og østlige vinde, som kom ind over Færøerne. Foruden de arter af Lepidoptera, som er nævnt herunder, så vi også tægen *Heteroptera* sp., uden dog at fange nogle samt det første fund af græshoppen *Schistocerca gregaria* (Forskål, 1775) på Færøerne (Jensen & Nielsen, in prep.), den blev fanget den 22. august 2004.

Alle naturligt forekommende arter, som er kommet til Færøerne uden hjælp af nogen slags, står først i listen under »fund, der betragtes som spontant optrædende på Færøerne«.

Sidst i listen er nye og sjældne fund af indslæbte arter, som har fået hjælp på en eller anden måde til at komme til Færøerne, og som derved er »Fund, der ikke betragtes som spontant optrædende på Færøerne«.

Denne liste indeholder 14 nye arter. Tidligere antal fund fremgår af listen Jensen og Sivertsen (2004) og for *E.*

occulta, *S. exigua* og *Aclerissparsana* (Kaaber, 1997).

Der er belægeksemplarer for alle fundene i denne liste undtagen for *Inachis io* L. Det fremgår af listen, hvem som har artsbestemt eller verificeret (kontrolleret) hvert enkelt eksemplar. Ud for hvert eksemplar står der hvordan den er fanget, og tegnforklaringen er: (V), fanget på rødvin snore, (H), hånd ketsjer, (L), fanget i lysfælde.

Systematik og nomenklatur følger Karsholt og Razowski (1996).

Fund der betragtes som spontant optrædende på Færøerne

Plutellidae

Rhigognostis annulatella Curt.

Tórshavn, 1 & (?) 23.viii.1954, Leif

Dahl, ex. coll. Føroya Náttúrugripasavn, verif. O. Karsholt.

Argir, 1 % (V) 10.viii.2004, H. E. Sivertsen, det. O. Karsholt.

Der er 5 tidligere fund.

Eksemplaret fra 1954 er hermed første fund fra Færøerne.

Tortricoidea

Aethes smeathmanniana Fabr.
Nólsoy, 1 % (L) 9.viii.2004, J-K. Jensen, det. O. Karsholt. **Ny art.**

Acleris comariana Lien. & Z.
Nólsoy, 2 %% (H) 27.vii.2004, Rodmund á Kelduni, det. O. Karsholt.
Sørvágur, 12 stk. (L) 9.viii.2004, Rodmund á Kelduni, 3 stk. verif. O. Karsholt.

Nólsoy, 1 % (L) 24.viii.2004, J-K. Jensen, verif. O. Karsholt.
Der er 3 tidligere fund.

Acleris sparsana D. & S.
Hoyvík, 1 % (L) 1-10.ix.2004, H. E. Sivertsen, det. O. Karsholt.
Hoyvík, 2 %% (L) 2-15.x.2004, H. E. Sivertsen, det. O. Karsholt.
Der er 1 tidligere fund.

Epinotia solandriana L.
Kunoy, 2 %% & 1 % (L) 8-14.viii.2004, J-K. Jensen, det. O. Karsholt.

Det er første fund uden for Tórs havn/Nólsoy-området.

Pterophoroidea

Platyptilia pallidactyla Haw.
Hoyvík, 1 % (H) 17.vii.2004, Knud Bech, ex. coll. H. E. Sivertsen, det. O. Karsholt. **Ny art.**

Pyralidae

Udea lutealis Hb.
Sørvágur, 1 % (H) 9.viii.2004, Rodmund á Kelduni det. O. Karsholt.
Sørvágur, 1 % (H) 13.viii.2004, Rodmund á Kelduni det. O. Karsholt.
Sørvágur, 1 % (H) 14.viii.2004, Rodmund á Kelduni det. O. Karsholt.
Der er 4 tidligere fund.

Nymphalidae

Inachis io L.
6 observationer i perioden 9.viii.2004 til 2.ix.2004 er usædvanligt mange. Dog blev 1 nyklækket,

hvis status er usikker, fundet indendørs den 7.xii.2004. Janus Hansen, Dánjal Jespersen, Álvur Kirke, Johannes Olsen, Marjun Simonsen, H.E. Sivertsen og Marnar á Skúr. Arten ses ikke årligt.

Geometridae

Abraxas grossulariata L.

Hoyvík, 1 % (H) 1.-30.viii.2004, Diana og Finn í Puntabyrgi, det. J-K. Jensen.

Der er 26 tidligere fund hvoraf de 23 var i 2003.

Timandra comae A. Schm.

Kunoy, 2 %% (L) 8-14.viii.2004, J-K. Jensen, det. P. Skou.

Hoyvík, 2 %% (L) 10-14.viii.2004, H. E. Sivertsen, det. P. Skou. **Ny art.**

Arterne *T.comae* W.P. og *T. griseata* A.S. er nok umulige at adskille med sikkerhed, hvis det i hele taget er 2 forskellige arter. Personlig kommentar P. Skou & O. Karsholt.

Pelurga comitata L.

Hoyvík, 1 % (L) 10-14.viii.2004, H.

E. Sivertsen, det. P. Skou. **Ny art.**

Eupithecia absinthiata Cl.

Kunoy, 1 % (L) 21-23.vii.2004, J-K.

Jensen, det. O. Karsholt. **Ny art.**

Eupithecia millefoliata RösSl.

Hoyvík, 1 % (L) 10-14.viii.2004, H.E.

Sivertsen, det. O. Karsholt. **Ny art.**

Noctuidae

Rivula sericealis Sc.

Hoyvík, 1 % (L) 19.vii.-2.viii.2004,

H. E. Sivertsen, det. O. Karsholt.

Ny art.

Syngrapha interrogationis L.

Tórshavn, 2 %% (L) 10-14.viii.2004,

H. E. Sivertsen, det. M. Fibiger.

Kunoy, 1 % (L) 15-21.viii.2004, J-K.

Jensen, det. M. Fibiger. **Ny art.**

Xylena vetusta Hb.

Nólsoy, 1 % (V) 26.iv.2004, J-K. Jen-

sen, verif. Knud Bech.

Der er 8 tidligere fund.

Apamea monoglypha Hfn.

Nólsoy, 1 % (L) 1.viii.2004, J-K. Jen-

sen, verif. H. E. Sivertsen.

Nólsoy, 1 & (V) 4.viii.2004, J-K. Jen-

sen, verif. H. E. Sivertsen.

Argir, 1 & (V) 4.viii.2004, H. E. Si-

*Fig. 1, modsatte side. Færøernes største sommerfugleekskursion nogen sinde. Vi er på toppen af Eiðiskolli, Eysturoy 25.vii.2004, som er en alpin biotop, hvor vi bl.a. fangede **Catoptria furcatellus** Zett. og **Epinotia mercuriana** Frølich. Stående fra venstre: Hans Eli Sivertsen, Knud Bech (DK), Simun Simonsen (DK), Rodmund á Kelduni. Siddende fra venstre: Jens-Kjeld Jensen, Annleyp Patursson og Karen Bertelsen (DK).*

(Foto: Marita Gulkklett)

Fig. 2. Deilephila elpenor L. % klækket fra larve fundet i Tórshavn d. 1.x.2005. (Foto: H. E. Sivertsen)

vertsen, verif. Annleyp Patursson.
 Kunoy, 1 % (L) 8-14.viii.2004, J-K.
 Jensen, verif. H. E. Sivertsen.
 Nólsoy, 1 & (V) 10.viii.2004, J-K.
 Jensen, verif. M. Fibiger.
 Hoyvík, 1 % (L) 10-14.viii.2004 H. E.
 Sivertsen, verif. Annleyp Patursson.
 Hoyvík, 1 % (L) 10-14.viii.2004, H.
 E. Sivertsen, verif. M. Fibiger.
 Hoyvík, 1 % (L) 15-21.viii.2004, H.
 E. Sivertsen, verif. Annleyp Patursson.

Sørvágur, 25 stk. i perioden
 14.vi.-30.vii.2004, flere metaliske
 eksemplarer, som ikke er set tidli-
 gere på Færøerne, arten må nu be-

tragtes som lokal i Sørvági.
 Ny art for Nólsoy, Argir og Kunoy.
 Med 6 fund uden for sit lokale udbredelsesområde på Suðuroy, ser arten ud til at ville kolonisere hele Færøerne antagelig ved immigrationudefra. Island fik deres første fund den 28. vi. 2004 i Reykjavík (pers. meddl. Erling Ólafsson).

Mesapamea secalis L.

Se *M. didyma* Esp. nedenfor.

Mesapamea didyma Esp.

Argir, 1 & (L) 10.viii.2003, H. E. Sivertsen, det. O. Karsholt.
 Nólsoy, 2 %% (V) 4.viii.2004, J-K.

Fig. 3. Kunoy. Lysfælden stod bag ved træet længst til højre i fotoet. Det var i denne fælde, at bla. *Diarsia rubi* View., *Photedes minima* Haw. og *Eupithecia absinthiata* Cl. blev fanget i 2004. Fjeldsiderne er yngleplads for bl.a. *Xestia alpicola* Zett. og *Apamea zeta* Tr.

(Foto: J-K. Jensen)

- Jensen, det. O. Karsholt.
 Hoyvík, 1 & (L) 10-14.viii.2004, H.
 E. Sivertsen, det. O. Karsholt. **Ny art.**
 I Jensen & Sivertsen (2004) er den fra Argir opgi vet som *M. secalis*, men den er artsbestemt forkert, det er en *M. didyma* (pers. medl. O. Karsholt).
- Photedes minima* Haw.
 Kunoy, 1 % (L) 21-23.vii.2004, J-K.
 Jensen, det. M. Fibiger. **Ny art.**
- Amphipoea fucosa* Freyer
 Nólsoy, 1 % (V) 12.viii.2004, J-K.
 Jensen, det. O. Karsholt.
 Der er 3 tidligere fund.
- Celaena leucostigma* Hb.
 Mykines, 1 & (V) 8.viii.2004, H. E.
 Sivertsen, verif. Knud Bech.
 Nólsoy, 3 %, 1 & (V) 9.viii.2004,
 J-K. Jensen, verif. Bjarne Skule.
 Nólsoy, 1 % (L) 10.viii.2004, J-K.
 Jensen, verif. Bjarne Skule.
 Nólsoy, 2 %, 2 && (V) 10.viii.2004,
 J-K. Jensen, verif. Bjarne Skule.
 Argir, 1 & (V) 10.viii.2004, H. E. Si-
 vertsen, verif. Knud Bech.
 Nólsoy, 1 % (V) 11.viii.2004, J-K.
 Jensen, verif. Bjarne Skule.
 Nólsoy, 1 % (V) 11.viii.2004, J-K.
 Jensen, det. Ole Karsholt.
 Húsavík, 1 % (V) 14.viii.2004, J-K.
 Jensen, verif. H. E. Sivertsen.
 Sandur, 3 % (V) 14.viii.2004, H. E.
 Sivertsen, verif. Knud Bech.
 Der er 2 tidligere fund, begge i 2003.
- Hadula trifolii* Hfn.
- Nólsoy, 1 & (L) 10.viii.2004, J-K.
 Jensen, det. M. Fibiger.
 Sørvágur 1 % (H) 17.viii.2004, Rod-
 mund á Kelduni, verif. Knud
 Bech.
 Der er 5 tidligere fund, der er omtalt
 som *Discestra trifolii* Hfn.
- Lacanobia oleracea* L.
 Stóra Dímun, 1 % (V) 21.vii.2004,
 J-K. Jensen, det. M. Fibiger. **Ny art.**
- Mythimna unipuncta* Haw.
 Nólsoy, 1 % (V) 1.x.2004, J-K. Jen-
 sen, verif. M. Fibiger.
 Der er 4 tidligere fund.
- Diarsia rubi* View.
 Kunoy, 1 % (L) 21-22.vii.2004, J-K.
 Jensen, det. M. Fibiger. **Ny art.**
- Eurois occulta* L.
 Mykines, 1 & (V) 6.viii.2004, H. E.
 Sivertsen, verif. Knud Bech.
 Hoyvík, 1 % (L) 10-14.viii.2004, H.
 E. Sivertsen, verif. Knud Bech.
 Der er 6 tidligere fund.
- Xestia c-nigrum* L.
 Kunoy, 1 & (V) 24.vi.2004, J-K. Jen-
 sen, verif. Bjarne Skule.
 Kunoy, 1 % (V) 21.vii.2004, Knud
 Bech & H. E. Sivertsen, verif.
 J-K. Jensen.
 Kunoy, 1 & (L) 15-21.viii.2004, J-K.
 Jensen, verif. Annleyp Patursson.
 Sørvágur, 1 & (H) 19.viii.2004, Rod-
 mund á Kelduni, verif. Knud
 Bech.

Der er 6 tidligere fund.
Første fund var på Kunoy 1 stk.
6.-17.viii.1997, og nu med 3 fund
mere fra Kunoy, kunne det tyde på,
at arten yngler der.

Agrotis segetum D. & S.
Sandur, 1 % (V) 14.viii.2004, H. E.
Sivertsen, verif. Knud Bech.
Der er 2 tidligere fund.

**Fund som ikke betragtes som
spontant optrædende på
Færøerne**

Fig. 4. *Hadula trifolii* Hfn., hun,
Nólsoy 10.viii.2004.
(Foto: J-K. Jensen)

Sphingidae

Smerinthus ocellata L.
Tórshavn, 1 % (død) 16.vi.2004, Re-
gin Egholm, verif. O. Karsholt. **Ny
art.**

Deilephila elpenor L.
Tórshavn, 1 stk. larve 1.ix.2004, for-
puppede sig 4.ix.2004, % klækket
14.i.2005, Annleyp Patursson, det.
O. Karsholt. **Ny art.**

Larven blev fundet i en entré, og selv
om in tet ty der på at den ikke er spon-
tan, har vi heller ikke bevis for det
modsatte, derfor står den i denne
gruppe.

Fig 5. *Aethes smeathmanniana*
Fabr., han Nólsoy 9.viii.2004.
(Foto: J-K. Jensen)

Fig 6. *Syngrapha interrogationis*
L., han Tórshavn 10-14.viii.2004.
(Foto: J-K. Jensen)

Noctuidae

Spodoptera exigua Hb.

Nólsoy 1 % (H) 5.ii.2004, Poula Hansen, ex. coll. J-K. Jensen, det. O. Karsholt.

Der er 1 tidligere spontant fund.

Denne blev fundet inde i en importeret peberfrugt.

Resultat

Den 31.xii.2003 var der fundet ialt 127 arter på Færøerne (Jensen & Sivertsen, 2004).

Det samlede antal af nye arter for Færøerne i 2004 er 14. Da *Mesapamea secalis* L. udgår, er det samlede antal spontane/ikke spontane Lepidoptera kom met op på i alt 140 arter pr. 31.xii.2004.

Tak

Tak til alle finderne og de personer, som har hjulpet til med kontrol- og artsbestemmelsen. En særlig tak til Malan og Atli Vilhelm for en eksemplarisk pasning af lysfælden i Kunoy, samt til Annleyp Patursson for tilladelse til at have en lysfælde stående på hendes fint beliggende ejendom. Erling Ólafsson, Island, for oplysninger om *A. monoglypha*, samt Marita Gulkleit og Bergur Olsen, som altid er hjælpsomme, når der er problemer. Desuden takkes Ole Karsholt for gode råd og hjælp til den nye liste.

Summary

In 2004 14 new species of Lepidoptera were found in the Faroes, so in total 140 Lepidoptera species are recorded in the Faroe Islands. 6 of these new species were found during the first 3 weeks of August when the wind direction was between south and east.

First in the list we describe »**Species occurring naturally in the Faroe Islands**« which means, that they are either natives or immigrants, and have arrived to the Faroe Islands by themselves. Afterwards we describe »**Species introduced to the Faroe Islands**« which means species, which have arrived to the Faroe Islands from abroad in an unnatural way, by merchandise for example.

Explanations for symbols: (V), caught on red wine threads, (H), caught with a butterfly net, (L), caught in a light-trap.

Litteratur

Jensen, J-K. & Sivertsen, H.E., 2004.

Nye og sjældne fund af sommerfugle på Færøerne. Lepidoptera bind VIII, nr. 7: 225-233.

Jensen, J-K. & Nielsen, O. F. Første fund af græshoppe på Færøerne. Entomologiske Meddelelser (in prep.).

Karsholt, O. & Razowski, J., 1996. The Lepidoptera of Europe. Apollo Books. Stenstrup.

Kaaber, S., 1997. An annotated list of the Lepidoptera known from the Faroe Islands. Nágreiniligt yvirlit yvir firvaldar í Føroyum. Fróðska parit 45: 97-10